

CONRAD NISSER

ALSTRUM BERGTÄKT,
KARLSTADS KOMMUN

Naturvärdesinventering till ansökan om tillstånd
enligt miljöbalken i ärende om täktverksamhet.

2016-11-13

Innehåll

1	INTRODUKTION	3
1.1	UPPDRAG.....	3
1.2	SYFTE.....	3
1.3	TIDIGARE DOKUMENTATION.....	3
2	METOD	3
2.1	NATURVÄRDESBEDÖMNING.....	3
2.1.1	<i>Generellt om naturvärdesinventeringar</i>	3
2.1.1	<i>Indelning av naturvärden</i>	4
2.1.1	<i>Olika aspekters inverkan på naturvärdesbedömningen</i>	5
2.1.1	<i>Kriterier vid urval och värdering av naturvärden</i>	5
2.1.2	<i>Naturvårdsarter</i>	6
3	RESULTAT	7
3.1	OMRÅDE 1 - RKOGSOMRÅDE.....	7
3.2	OMRÅDE 2 - RKERMARK.....	8
3.3	OMRÅDE 3 – REFINTLIG VÄG I NORR.....	9
4	SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER	10
5	REFERENSLISTA	11

1 Introduktion

1.1 Uppdrag

På uppdrag av Conrad Nisser ("Sökanden") har Lina Larsson, GeoPro AB 2016-11-11 utfört en översiktlig naturvärdesinventering inom delar av den sträcka där infartsvägen planeras att anläggas, se bifogad karta. Inventeringen har skett inom delar av fastigheterna Alstrum 1:11 och 1:5 i Karlstad kommun.

1.2 Syfte

Syftet med naturvärdesinventeringen är att undersöka huruvida den mark som berörs av den föreslagna infartsvägen inkluderar områden med högre naturvärden. Naturvärdesinventeringen syftar till att lokalisera och dokumentera eventuella områden med högre naturvärden så att dessa områden kan beaktas vid den planerade infartsvägen.

1.3 Tidigare dokumentation

För att undersöka huruvida det inventerade området hyser redan kända naturvärden har uppgifter inhämtats från bl a Skogsstyrelsens databas "Skogens pärlor", Artdatabankens databas "Artportalen" samt Länsstyrelsernas GIS-databas. Inom inventeringsområdet finns inga registrerade nyckelbiotoper, sumpskogar eller naturvärden enligt Skogsstyrelsens databas "Skogens pärlor". Området berörs inte heller av något naturreservat eller Natura 2000-område. Det aktuella området berör heller inga riksintressen avseende t ex naturvärden eller friluftslivet. I Artportalen finns det inga inrapporterade arter under perioden november 2011-november 2016.

2 Metod

2.1 Naturvärdesbedömning

2.1.1 Generellt om naturvärdesinventeringar

Naturvärdesinventering är en metod att klassificera naturvärdesområden med utgångspunkt från områdets naturvärde. Naturvärdesinventeringar används främst när jungfrulig mark ska tas i anspråk i samband med olika typer av exploatering. Naturvärdesinventeringar är ingen exakt vetenskap, i varje enskilt fall måste en rad olika aspekter bedömas, värderas och vägas mot varandra. Indelningen i naturvärdesklasser bygger på känd kunskap om varje område ställd i relation till naturvårdens samlade erfarenheter och kunskap om naturvärden inom regionen och landet. Vid utförandet av naturvärdesinventeringen har den svenska standarden för naturvärdesinventering (SS 19900:2014) beaktats.

2.1.1 Indelning av naturvärden

Ett naturvärdesområde är ett avgränsat geografiskt område med naturvärde, som utgörs av en dominerande naturtyp och som kan bedömas till en och samma naturvärdesklass. Vid indelningen av naturvärdesklasserna har den svenska standarden för naturvärdesinventeringar (SS 199000:2014) beaktats. Alla objekt eller områden med naturvärde bedöms i en fyrgradig skala (1-4) där klass 1 har högsta möjliga värde (se tabell 1). Områden som anses ha inga eller ringa naturvärden tilldelas ingen naturvärdesklass.

Tabell 1. Indelning av områden utefter områdets naturvärde.

Klassificering	Naturvärdesklass
1	Högsta naturvärde
2	Högt naturvärden
3	Påtagligt naturvärden
4	Visst naturvärden
-	Inga eller ringa naturvärden

De områden som genererar klass 1 i naturvärdesinventeringen har värden som bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå, t ex motsvarande nationalparker och Natura 2000-områden. Klass 2-områden har värden som bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå, t ex motsvarande naturreservat. Klass 3-områden är områden med värden som inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Dessa områden kan t ex motsvara Skogsstyrelsens nyckelbiotoper och sumpskogar. Klass 4-områden är områden med visst naturvärde.

Alla områden av klass 1-3 har högre naturvärden och motsvarar områden som generellt sett redovisas i t ex kommunala och regionala naturvårdsplaner. Gemensamt för många områden som har ett högt värde (1-2) är att de har en låg biologisk resiliens, d v s en liten förändring eller störning av ekosystemet kan leda till att ekosystemet skjuts bortom sitt naturliga tillstånd och får mycket svårt att återhämta sig. De områden som genererar klass 4 är områden som kan betraktas som hänsynsområden. Klass 4-områden har inte så höga naturvärden att de normalt redovisas i kommunala och regionala naturvårdsplaner, men generellt sett är det positivt om exploatören tar hänsyn till denna typ av områden inom skogs- och jordbruk samt vid andra typer av exploatering. De områden som inte tilldelas någon naturvärdesklass anses vara produktionslandskap för jord- och skogsbruk, oftast monokulturer utan några högre biologiska värden eller myrmarker som är påverkade av torvtäkt (se bilaga 1 för översiktssbild över klassificeringen).

Klassificeringen görs med Sverige som referensram. Klassificeringen av ett enskilt område ska betraktas som ett genomsnitt av de ingående delarna. D v s att ett område som t ex genererat naturvärdesklass 3 kan rymma delar av såväl högre (klass 2) som lägre klass (klass 4). Den fyrgradiga skalan motsvarar den skala som används i den svenska standarden för naturvärdesinventeringar (SS 199000:2014).

2.1.1 Olika aspekters inverkan på naturvärdesbedömningen

Vid klassificering av ett område är dess biologiska värde avgörande för den naturvärdesklass som området genererar. Det biologiska värdet bedöms i första hand med utgångspunkt från vilka arter eller grupper av arter som noterats eller som är sedan tidigare kända i området. Det biologiska värdet bedöms även utifrån lämpliga substrat eller biotoper.

I de fall området hyser geologiska värden och dessa har inkluderats i naturvärdesbedömningen anges dessa värden särskilt.

Betydelsen för friluftslivet är ett stöd vid naturvärdesbedömningen. Friluftslivet är emellertid aldrig ett primärt kriterium vid naturvärdesbedömningen. Inget område ges ett naturvärde enbart på grund av att området har betydelse för friluftslivet. Ett område kan däremot uppvärderas om, området förutom sina biologiska värden, även har betydelse för friluftslivet.

2.1.1 Kriterier vid urval och värdering av naturvärden

Nedan redogörs för olika bedömningsgrunder som är viktiga att ta hänsyn till vid utförandet av en naturvärdesinventering och som generellt bidrar till ett områdes höga naturvärde.

- Biotoper med stor artrikedom och rödlistade arter
- Hög ekologisk funktion, t ex områden som är viktiga för arters reproduktion, rastplatser, uppväxtmiljöer och spridningskorridorer.
- Naturliga eller kulturskapade biotoper med lång kontinuitet, t ex naturskogar, högmossar eller ogödslade naturbetesmarker.
- Miljöer och arter som är ovanliga i landskapet för övrigt.
- Områden som är opåverkade från antropogena ingrepp. Att området är opåverkat av mänskliga ingrepp är inte ett generellt kriterium. I t ex odlingslandskap där en viss form av skötsel är en förutsättning för naturvärdenas bevarande kan kravet frångås.
- Mångformiga miljöer eller miljöer som bidrar till att skapa mångfald i ett för övrigt ensidigt landskap (monokulturer).

- Områden med särpräglade, särskilt tydliga eller vetenskapligt intressanta geologiska formationer.

Övriga faktorer som kan indikera värdefulla naturmiljöer är bl a hög luftfuktighet, hög bonitet, kalkpåverkan, spår av skogsbete, frånvaro av spår som tyder på skogsbruk, rörligt markvatten och olikåldriga skogsbestånd.

2.1.2 Naturvårdsarter

Vid inventering och klassificering noteras särskilt viktiga ekologiska strukturer som finns samt förekomsten av naturvårdsarter. En naturvårdsart är en art som indikerar att ett område har naturvärde eller som i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Enligt Artdatabanken är en naturvårdsart ett samlingsbegrepp för skyddade arter, rödlistade arter, signalarter, typiska arter, ansvarsarter och nyckelarter.

Skyddade arter är sådana som omfattas av ett juridiskt skydd enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845). Typiska arter är arter vars förekomst indikerar s k gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Ansvarsarter är arter där en särskilt stor andel av dess totala population finns i en begränsad del av det totala utbredningsområdet. Med nyckelart avses arter som har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter, direkt eller indirekt.

Med signalart avses en art eller arter vars förekomst i området kan indikera att området är avvikande ur naturvärdessynpunkt. I de områden där signalarter påträffas är sannolikheten stor att andra skyddsvärda eller rödlistade arter också förekommer.

Rödlistade arter är arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet enligt IUCN bedömningssystem. Rödlistning är en flexibel klassificering av hotade arter. Syftet med rödlistan är att kartlägga och klargöra olika arters sällsynthet, den risk de löper att försvagas eller utrotas och vilka åtgärder som krävs för att säkerställa artens överlevnad. Sveriges listor tas fram av ArtDatabanken vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala. Listorna slås slutligen fast av Naturvårdsverket och revideras normalt vart femte år. Gällande rödlistan reviderades 2015, således är en ny rödlista att vänta 2020. Rödlistan är uppdelad i 7 stycken olika kategorier vilka redogörs för nedan, se tabell 2.

Tabell 2. Indelning av arter som enligt specifika kriterier bedöms löpa risk att försvinna från Sverige.

Hotsituation	Kod
Försvunnen	RE (Regionally Extinct)
Akut hotad	CR (Critically Endangered)
Starkt hotad	EN (Endangered)
Sårbar	VU (Vulnerable)
Missgynnad	NT (Near Threatened)
Kunskapsbrist	DD (Data Deficient)
Livskraftig	LC (Least Concern)

3 Resultat

För enkelhetens skull skrivs en växts fullständiga namn (sv + lat) endast första gången växten omnämns i text, därefter skrivs endast det svenska namnet. Det område som är föremål för den aktuella naturvärdesinventeringen har efter ortofotostudier samt fältbesök 2016-11-11 delats in i olika naturområdet som beskrivs nedan.

3.1 Område 1 - Skogsområde

I princip hela det inventerade området består av likartad produktionsskog av främst gran (*Picea abies*) med inslag av tall (*Pinus sylvestris*) och björk (*Betula sp*). I de östra delarna av område 1 är skogen ca 40-50 år gammal och i västra delarna är skogen ca 20-30 år gammal och skogen är gallrad. Fältskiktet består av blåbär (*Vaccinium myrtillus*), skogskovall (*Melampyrum sylvaticum*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), taigaörnbräken (*Pteridium aquilinum*), hallon (*Rubus idaeus*), fårsvingel (*Festuca ovina*), tuvtåtel (*Deschampsia cespitosa*), vitmåra (*Galium boreale*), mjölkört (*Epilobium angustifolium*), prästkrage (*Leucanthemum vulgare*), blodrot (*Potentilla erecta*) och tistel (*Cirsium sp*). Markskiktet består av skogsbjörnmossa (*Polytrichum formosum*), väggmossa (*Pleurozium schreberi*) och husmossa (*Hylocomium splendens*).

Område 1 utgörs av produktionsskog utan några naturvårdsarter eller andra höga naturvärden. Område 1 uppnår inte naturvärdesklass 4.

Figur 1. Fotografi över område 1 som visar produktionsskogen av främst gran som växer inom området.

3.2 Område 2 - Åkermark

Område 2 utgörs av ett område med åkermark som brukas. Vid inventeringstillfället var åker plöjd och har tidigare bestått av vall. Ett ca 2-3 meter brett dike rinner i nord-sydlig riktning över åkermarken.

Figur 2. Fotografi på åkermarken inom område 2.

Inom område 2 påträffades inga höga naturvärden och området uppnår inte naturvärdesklass 4.

3.3 Område 3 – Befintlig väg i norr

Område 3 består dels av ett mindre område kring en befintlig skogsbilväg där skogsbilvägen ansluter till väg 728 (3a) samt ett ca 20*100 meter brett område längs med väg 728 (3b), se bifogad karta.

Område 3a består av en gräsbevuxen slänt som gränsar till produktionsskog av gran, se figur 3. Inom område 3a växer gulmåra (*Galium verum*), ljung (*Calluna vulgaris*), skogskovall, rödklöver (*Trifolium pratense*) och renfana (*Tanacetum vulgare*).

Område 3b är ett gräs- och mossbevuxet dike som angränsar till produktionsskog av gran, se figur 4. Inom område 3b växer skogskovall, ogräsmaskros (*Taraxacum sect ruderalia*), blomsterlupin (*Lupinus polyphyllus*), stor björnmossa (*Polytrichum commune*), diverse sphagnumarter, ljung och lingon.

Område 3 uppnår inte naturvärdesklass 4.

Figur 3. Fotografi på område 3a.

Figur 4. Fotografi på område 3b.

4 Slutsats och rekommendationer

Sammantaget visar naturvärdesinventeringen att det inventerade området utgörs av ett område med produktionsskog. Ur naturvårdssynpunkt finns det i övrigt inga hinder att exploatera området.

Vaggeryd 2016-11-13

GeoPro AB

Lina Larsson

Lina Larsson

5 Referenslista

Hallingbäck, T. & Holmåsen, I. 1985. Mossor-en fälthandbok

Moberg, R. & Holmåsen, I. 1990. Lavar-en fälthandbok

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2003. Den nya nordiska floran

Skogsstyrelsens hemsida, www.skogsstyrelsen.se angående natur- och kulturvärden

Skogsstyrelsen. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer.

Artportalens hemsida, www.artportalen.se angående rödlistan och rödlistade arter